

Poglavje 8. Primeri delovnega izkoriščanja

Odgovorni partner: KWPG

Co-funded by
the European Union

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

8. Primeri delovnega izkoriščanja

8.1 Uvod

Glavni cilj poglavja je udeležence seznaniti z mehanizmi delovanja združb, vpletenih v trgovino z ljudmi, na podlagi resničnega primera, ter razviti veščine prepoznavanja žrtev in uporabe ustreznih pravnih orodij za njihovo zaščito ter pregon osumljencev..

8.2 Učni cilji

Vsebine:

- Mehanizmi trgovine z ljudmi:
 - Novačenje: kako se žrtve novačijo? Vloga obljub o zaposlitvi, lažnih agencij in družbenih omrežij.
 - Nadzor: odvzem dokumentov, grožnje, izolacija in druge metode prisiljevanja k poslušnosti.
 - Izkoriščanje: izkoriščanje žrtev za prisilno delo, prostitucijo ali beračenje.
- Prepoznavanje žrtev:
 - Prepoznavanje znakov, da je oseba lahko žrtev trgovine z ljudmi.
 - Ključna vprašanja med zaslišanji/razgovori.
 - Sodelovanje z nevladnimi organizacijami, ki podpirajo žrtve..

Pravni okvir:

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

- Razprava o nacionalni in mednarodni zakonodaji na področju trgovine z ljudmi (npr. Palermski protokol).
- Postopki za pregon storilcev in zaščito pravic žrtev.

8.3 Opredelitev pojmov

Palermski protokol

Protokol za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti žensk in otrok (imenovan tudi Protokol o trgovini z ljudmi ali Protokol ZN o trgovini z ljudmi – UN TIP) je protokol h Konvenciji Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu. Je eden od treh palermskih protokolov; druga dva sta Protokol proti tihotapljenju migrantov po kopnem, morju in zraku ter Protokol proti nezakoniti proizvodnji in trgovini s strelnim orožjem.

Nevladne organizacije (NVO)

Žrtvam trgovine z ljudmi nudijo podporo, tako telesno kot psihološko, pogosto pa imajo tudi ključno vlogo pri ozaveščanju javnosti o tveganjih ter pri zagotavljanju podpore v pravnih postopkih.

8.4 Informativni del

Primer 1 – Solange (spolno izkoriščanje)

Scenarij primera obravnava organizirano kriminalno združbo, ki je pridobivala dobiček s spodbujanjem prostitucije in njeno organizacijo. Združba je delovala na Poljskem, na območju Trójmesta (Gdansk, Gdynia, Sopot) v letih 2015–2018. Uporabljen je bil resnični

Hochschule für den
öffentlichen Dienst
in Bayern
Fachbereich
Polizei

CSD
CENTER FOR
THE STUDY OF
DEMOCRACY

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

modus operandi združbe, ki je temeljil na ustrahovanju, manipulaciji in popolni odvisnosti žrtev od kriminalnih aktivnosti.

Uvod

Scenarij primera obravnava organizirano kriminalno združbo, ki je pridobivala dobiček s spodbujanjem prostitucije in njeno organizacijo. Združba je delovala na Poljskem, na območju Trójmesta (Gdansk, Gdynia, Sopot) v obdobju 2015–2018. V scenariju je uporabljen resnični modus operandi združbe, ki je temeljil na ustrahovanju, manipulaciji in popolni odvisnosti žrtev od njenih kriminalnih dejavnosti.

Okvir in ozadje

Ena od žrtev zadevne združbe je bila 22-letna mlada ženska. Po rodu je bila iz Brazilije, vendar je od 12. leta živela in odraščala v Gdanku (velikem mestu na severu Poljske). Za potrebe scenarija je poimenovana S. Zaradi kulturnih razlik in jezikovne ovire ni pridobila zadostne izobrazbe, po dopolnjenem 18. letu pa ni mogla najti dobro plačane zaposlitve. Pri 19 letih je rodila otroka; oče otroka je pobegnil v tujino in ji pri vzgoji ni pomagal na noben način (ne finančno ne v vsakdanjem življenju). S. je opravljala različna priložnostna dela, da bi preživela sebe in otroka, vendar so bila slabo plačana in niso omogočala dostojnega življenja.

Modus operandi v začetni fazi in postopni prehod v prostitucijo

S. je leta 2015 naletela na oglas za možnost zaslužka s prostitucijo. Zaradi nujne potrebe po povečanju družinskega proračuna, povezane z boleznijo njenega otroka, se je odločila poklicati telefonsko številko, navedeno v oglasu. Ob tem si je obljubila, da bo »na ta način« delala največ en mesec, nato pa bo prenehala, ko bo zaslužila nekaj denarja. S. je bila izjemno lepa, njen latinoameriški tip lepote (na Poljskem razmeroma redek) pa je vedno pritegnil moške.

Hochschule für den
öffentlichen Dienst
in Bayern
Fachbereich
Polizei

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

S. je poklicala navedeno telefonsko številko, oglasila pa se je prijazna ženska. S. je povedala, da želi nekaj zaslužiti s prostitucijo, pri čemer je poudarila, da želi delati največ en mesec. Ženska na telefonu jo je prosila, naj ji pošlje nekaj fotografij, s čimer se je S. strinjala. Nato sta se dogovorili za srečanje. Na srečanju je ženska S. pojasnila, da bo delala v stanovanju v Gdynii, najetem posebej za družjenja. Takšno stanovanje ni klasičen bordel, ki deluje na uraden način, temveč temelji na pavšalnem znesku, ki se plačuje najemodajalcu stanovanja. Pogovorili sta se tudi o sistemu plačila, ki je predvideval delitev zaslužka 50 % / 50 % z zadevno »menedžerko«. Ženska se je strinjala tudi s tem, da bo S. delala le en mesec.

Po dogovoru o pogojih dela je po S. prišel moški (varnostnik-voznik). »Rekruterka« je S. povedala, da bo od zdaj naprej vse zadeve (vključno z obračunavanjem) urejala izključno z njim. Dodala je še, da bo sama urejala termine s strankami, nato pa bo o njih obveščala S. Za potrebe scenarija je bil moški poimenovan M1.

Oblika in modus operandi izkoriščanja

M1 je S. odpeljal v najeto stanovanje v Gdynii, kjer naj bi izvajala storitve. »Rekruterka« jo je nato poklicala in ji povedala, da bo tisti večer imela dve srečanji s strankami. S. se je strinjala. Po dogovorjenih terminih je ženska poklicala M1, z njim je S. poravnala obračun, nato pa jo je odpeljal domov.

Z dnevi je S. dobivala vse več terminov. Zaradi svoje lepote je bila izjemno uspešna. Vendar je po dveh tednih zaradi izčrpanosti zbolela in poklicala M1 ter mu povedala, da bo tisti dan ostala doma. M1 ji je odgovoril, da bo za vsak dan odsotnosti z dela organizaciji dolgovala 1.000 PLN (takrat približno 25 % povprečne mesečne plače na Poljskem). S. je bila presenečena, saj o kakršnih koli kaznih prej ni bilo govora. Po treh dneh se je vrnila na delo. M1 ji je povedal, da bo zdaj en teden delala brezplačno, dokler

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

ne »odsluži« naložene kazni. S. je pristala, vendar je poudarila, da bo delala še dva tedna, nato pa želi odnehati, saj prostitucija zanj ni primerna.

Ko je S. opravila še dva tedna, je poklicala M1 in mu povedala, da zaključuje z delom prostitutke. M1 je prišel k njej in ji povedal, da mora delati še dodatna dva tedna, ker mora ona poravnati mesečno najemnino za stanovanje. O tem prej ni slišala ničesar in je želela pobegniti, vendar je M1 proti njej uporabil silo. Ob tem ji je zagrozil, da ve, kje živi njen otrok, in da se lahko otroku nekaj zgodi, če ne bo »oddelala« najemnine. S. je rekla, da bo najemnino oddelala in da se potem ne bosta nikoli več videla.

Preden sta minila dva tedna, v katerih je S. M1 večkrat ponovila, da ne bo več delala, je v najeto stanovanje prišel M1-ov nadrejeni, ki prej ni bil omenjen. Za potrebe scenarija je poimenovan M2. M2 je bil brutalen; S. je grozil, da ne bo nikamor odšla, ker prinaša prevelik dobiček, in naj sploh ne pomisli na odhod. Nato jo je obvladal, ji nadel lisice in ji s pomočjo M1 na nogo vtetoviral velik napis »last M2«. Potem jo je izpustil in ji povedal, da bo vedno pripadala njemu ter da bo delala zanj, dokler mu ne bo postala odveč ali dokler se ne bo postarala. S. je bila povsem zlomljena in popolnoma psihološko odvisna od svojih izkoriščevalcev, ki so jo – kljub temu da so z njo delili del denarja od strank – izkoriščali preko vseh človeških meja.

Začetek preiskave

Po nekaj mesecih izčrpavajočega dela, povsem zlomljena in naveličana svojega življenja, je S. doma poskusila narediti samomor tako, da je vzela veliko količino uspaval. Našla jo je najeto varuško, ki je poklicala reševalce. S. so prepeljali v bolnišnico, kjer so jo rešili. Na Poljskem policijo obvestijo o vsakem poskusu samomora, in tako je bilo tudi tokrat.

Policistu, ki je prišel, da bi jo zaslišal, S. zaradi strahu pred mučitelji ni želela govoriti o svojem življenjskem položaju. Vendar je poleg formalne izjave policistu povedala tudi o

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

svojih izkoriščevalcih. Policist ji je predlagal, naj pričuje v zadevi in naj sprejme policijsko zaščito, vendar S. zaradi svoje odvisnosti od izkoriščevalcev (nekakšen stockholmski sindrom) s tem ni soglašala. Policist je o tem obvestil preiskovalce iz Pokrajinske policijske uprave v Gdansk, ki so odprli operativni primer, da bi potrdili pridobljene informacije, nato pa začeli razkrivati delovanje celotne združbe.

Postopek preiskave

Kriminalistični oddelek Pokrajinske policijske uprave v Gdansk je v okviru operativnega primera izvajal uradne aktivnosti v zvezi z delovanjem organizirane kriminalne združbe, katere cilj je bil pridobivanje premoženjske koristi iz prostitucije drugih oseb. Združba je organizirala in nadzirala delovanje krajev za izvajanje storitev spolne narave ter hkrati prisiljevala v prostitucijo.

Združba je svoje aktivnosti na območju Trójmesta (Gdansk, Gdynia, Sopot) izvajala najmanj v obdobju 2015–2018. Leta 2017 je bil začet postopek na podlagi pridobljenih informacij o delovanju organizirane kriminalne združbe na območju Trójmesta, ki je pridobivala dobiček iz trgovine z ljudmi in prisilne prostitucije. Združba je novačila ženske v težkih življenjskih razmerah, predvsem zaradi finančne stiske, da bi se vključile v prostitucijo. Člani združbe so zavestno ustvarjali pogoje za ponujanje spolnih storitev in si prisvajali del plačila strank, praviloma 50 % zneska.

Poudariti je treba, da je šlo za posebej hudo obliko kriminalitete – spolno izkoriščanje – pri kateri je ženskam, ki so izkoriščane, pogosto zelo težko prekiniti z okoljem izkoriščanja. Združba je imela organizirano strukturo in hierarhijo, razdeljeno na različne ravni: vodje, varnostnike/voznike, telefonske operaterke in prostitutke. Vsaka raven je imela svoje naloge. Zaradi obsega združbe in velikega števila “točk”, ki so delovale v zasebnih najetih stanovanjih, je bilo v dejavnost vpletenih najmanj 38 oseb.

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

Vodje združbe so bili izrazito usmerjeni v finančni dobiček. Nenehno so širili obseg delovanja z odpiranjem novih lokacij, lokacije, ki niso prinašale pričakovanega dobička, pa so zapirali. Strategija vodenja mreže t. i. stanovanjskih "točk" je bila načrtovana: od predhodne "raziskave" lokalnega trga prostitucijskih agencij na območju Trójmesta in izbire lokacij z visokim povpraševanjem do organizacije prostorov, na primer preureditve sob v spalnice in prilagoditve opreme ter dekorja. V okviru preiskave so bili ugotovljeni in potrjeni naslovi, kjer so delovale posamezne točke pod nadzorom združbe.

Vodje so skrbeli, da so v svoje vrste sprejemali varnostnike predvsem po priporočilu, na primer med znanci iz telovadnice, ki so bili preverjeni in "zanesljivi". Pomemben del združbe so predstavljali tudi družinski člani oseb z vrha hierarhije, kar kaže na zaprtost in notranjo povezanost strukture. Poleg tega je bilo zbrano operativno gradivo, ki je kazalo, da so člani združbe storili tudi kazniva dejanja po zakonodaji s področja prepovedanih drog, na primer posest prepovedanih drog ali psihotropnih snovi. Iz pridobljenih informacij je izhajalo, da je bil eden od vodij združbe poljski državljani. Njegove naloge so obsegale stalni nadzor nad delovanjem "escort" agencij oziroma točk, dodeljevanje nalog posameznim članom (npr. iskanje in prilagajanje novih prostorov, plačevanje najemnin, iskanje žensk, usposabljanje novih telefonskih operaterk, objavljane oglasov), odobritev novih prostorov in njihove opreme, sprejem novih varnostnikov po priporočilih, seznanjanje varnostnikov z nalogami, sprejem žensk, ki so bile pripravljene delati, finančne poravnave (prevzem dnevnih zaslužkov od varnostnikov in operaterk), določanje cen spolnih storitev, reševanje sporov in konfliktov, določanje denarnih kazni (med drugim za izostanek z dela), prejemanje poročil o dogajanju na posameznih točkah in o finančnih prihodkih, razporejanje prostitutk, telefonskih operaterk in varnostnikov glede na povpraševanje, občasni prevozi žensk po naročilu strank ter zagotavljanje elektronskih naprav, ki so podpirale kriminalno dejavnost (npr. prenosniki za objavljane oglasov in

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

zbiranje fotografij ter telefoni, katerih številke so bile navedene v oglasih). Drugi vodja združbe, prav tako poljski državljani, je imel med drugim nalogo ustrahovanja članov nižjih ravni – tako prostitutk kot tudi varnostnikov in voznikov. Njegova vloga je bila povezana z “kriminalnimi izkušnjami” in znotraj združbe je deloval kot nekakšna “siva eminenca”. Večina članov ga sploh ni poznala osebno, vendar so ga zaradi njegove preteklosti in prepoznavnosti močno spoštovali. Naloge je izvajal bolj prikrito kot prvi vodja. Neposredno pod vodjema so bili v hierarhiji varnostniki. Njihove naloge so vključevale neposreden nadzor nad delom prostitutk in nadzor delovnega časa, poročanje vodji o izostankih ter o morebitni uporabi alkohola ali drog, prevoz žensk na “odhod” po zahtevah strank in zaračunavanje dodatnega plačila za prevoz, prisiljevanje prostitutk, da prihajajo na delo, vzdrževanje reda v prostorih in reševanje konfliktov s strankami. Varnostniki so po plačilu stranke pobrali celoten znesek za spolne storitve in nato izvedli dnevne poravnave: 50 % zaslužka je prejela prostitutka, 50 % pa je ostalo združbi. Celoten dnevni dobiček so predajali prvemu vodji, ki je nato del dobička delil z drugim vodjo. Pomemben člen strukture so bile tudi t. i. telefonske operaterke. Njihove naloge so bile sprejemanje klicev strank, telefonska predstavitev “ponudbe” deklet, usklajevanje terminov in lokacij dela, objavljanje oglasov na spletnih portalih, skrb za urejenost stanovanja ter stalno zagotavljanje delovanja številnih mobilnih telefonov, ki so bili uporabljeni za pridobivanje strank. Te naloge so opravljale izključno ženske. Nekaterе med njimi so sodelovale tudi pri novačenju novih žensk, tako da so nova “dekleta” uvajale v krog prostitutk, ki so delale za združbo.

V okviru uradnih aktivnosti je bila ugotovljena sestava žensk, ki so za združbo izvajale spolne storitve. Ugotovitve kažejo, da so te ženske pogosto iskale oglase za delo in bile v to prisiljene zaradi kritičnih življenjskih razmer. Pogosto so prihajale iz revnih družin, iz manjših krajev z malo možnostmi za zaposlitev, ki bi zagotavljala vsaj osnovno preživetje.

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

Del žensk je prihajal tudi iz tujine. Pomanjkanje izobrazbe in izhajanje iz družin s t. i. problematičnim statusom sta bila dodatna dejavnika, ki sta povečala ranljivost, kar je združba brezobzirno izkoriščala. Oglasi na spletnih portalih so vsebovali telefonsko številko. Ko je ženska poklicala, ji je ena od telefonskih operaterk pojasnila naravo “dela” in lokacijo. Nato so se dogovorili za uvodni sestanek, kjer so določili finančne pogoje: prostitutka je morala 50 % (ali več) izročiti varnostniku-vozniku ali telefonski operaterki, ti pa so denar predali vodji združbe. Ženskam so povedali tudi, da morajo dodatno plačevati stanovanje, v katerem izvajajo storitve, ter stroške oglasov, ki jih objavljajo. V primeru nespoštovanja dogovorov, na primer izostanka z dela, so prostitutkam nalagali denarne kazni. Ženske, ki se niso želele podrediti, so pretepali, jim grozili, nekatere pa so celo tetovirali z napisi v slogu “last združbe ...”. Združba je izkoriščala popolno podrejenost in odvisnost žensk od vodij. Kot rezultat večmesečnih aktivnosti je prišlo do prijetja obeh vodij združbe ter vseh varnostnikov in telefonskih operaterk. Zoper nekatere osebe je bil odrejen pripor zaradi dejanj, povezanih s sodelovanjem v kriminalni združbi ali njenim vodenjem, pridobivanjem premoženjske koristi iz prostitucije drugih oseb ter trgovino z ljudmi. Zoper opisano žrtev ni bila vložena obtožba, saj prostitucija na Poljskem v takratnem pravnem okviru ni formalno urejena, vendar tudi ni nezakonita. Policisti so žrtvi ponudili psihološko pomoč in možnost uporabe sredstev iz sklada za žrtve, vendar teh možnosti ni izkoristila. Trenutno ima več evidentiranih tatvin v trgovinah in še naprej nudi spolne storitve, vendar zdaj na lastno pobudo in za svoj račun.

Primer 2 – Alejandro (delovno izkoriščanje)

Ta scenarij predstavlja resnični primer manjše kriminalne skupine, ki je pridobivala dobiček z nezakonitim zaposlovanjem tujih delavcev in jih silila v suženjsko delo. Modus

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

operandi skupine je temeljil na zavajanju iskalcev zaposlitve, nato pa na prisili k delu z odvzemom potnih listov in uporabo praks suženjskega dela.

Okvir in ozadje

Ena od žrtev trgovine z ljudmi je bil 40-letni državlján Kolumbije. Za potrebe tega scenarija je poimenovan A. A. je iz Medellín, velikega mesta v Kolumbiji, kjer delujejo kriminalne združbe, povezane s proizvodnjo in distribucijo drog. Ima srednješolsko izobrazbo, v Medellín pa je opravljal predvsem fizična dela. Zaradi zelo težkih gospodarskih razmer v državi in omejenih možnosti za zakonito zaposlitev (zunaj kriminalnih struktur) v domačem okolju je začel razmišljati o odhodu na delo v tujino, da bi izboljšal finančni položaj svoje družine.

Modus operandi v začetnih fazah trgovine z ljudmi

A. in njegova dva sodelavca, ki sta bila v podobnem položaju, so na internetu (v skupini na Facebooku) našli oglas za novačenje za delo na Poljskem. Posrednik, ki je ponujal zaposlitev, je bil državlján Argentine. Za potrebe tega scenarija je poimenovan M.

A. in sodelavca so M. poklicali po telefonu. Povedal jim je, da bodo na Poljskem delali v proizvodnji elektronike (v visokotehnološki tovarni), pri čemer ni navedel konkretnega delovnega mesta. Obljubil jim je izjemno visoko plačilo (po kolumbijskih standardih), približno 1.500 ameriških dolarjev, poleg tega pa še, da bodo prejeli delovni vizum. Zaposlitev naj bi trajala šest mesecev; po tem času bi se A. in prijatelja lahko vrnili v Kolumbijo ali pa nadaljevali z delom. A. in njegova dva sodelavca so se strinjali, da ponudbo sprejmejo. Prosili so jih, naj pošljejo fotografije svojih potnih listov in 100 dolarjev predujma za letalsko vozovnico. M. jim je povedal, da bo stroške letalskih vozovnic kril poljski posrednik in da jim bo predujem vrnjen ob prvem izplačilu. Na Poljskem naj bi vlogo koordinatorja med delodajalci in moškimi opravljal M.

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

Oblika in modus operandi izkoriščanja

Dva tedna pozneje so A. in njegova dva sodelavca prileteli na Poljsko. Na letališču v Gdansku (velikem mestu na severu Poljske) jih je pričakal M.-jev sodelavec, ki je za potrebe tega scenarija poimenovan X. X. je moške odpeljal v nastanitev v manjšo vas v bližini Gdanska, kjer so bivali v eni sobi. X. jih je nato prosil, naj mu izročijo potne liste, in sicer »za ureditev vizuma«, kot jim je zagotavljal M. A. in sodelavca so mu potne liste izročili. X. je z A. govoril v angleščini, ki jo je A. obvladal na sporazumevalni ravni.

Naslednji dan je X. prišel v nastanitev in jim povedal, da tisti dan začenjajo z delom. Skupaj so se odpeljali na veliko kmetijo v bližini nastanitve. A. je bil na kraju presenečen, saj ni šlo za tovarno elektronike, temveč za perutninsko farmo. X. jim je zagotavljal, da gre le za začasno stanje, povezano s prestrukturiranjem podjetja za elektroniko, ter da morajo A. in sodelavca začeti delati takoj, »da bodo lahko dobili vizum«.

Delo se je izkazalo za izjemno težko in ponižujoče: A. je moral odstranjevati poginjene kokoši ter čistiti iztrebke in kletke. Pri delu mu niso zagotovili niti rokavic, temveč le osnovna delovna oblačila. Po dveh dneh dela so A. in sodelavca začeli protestirati. A. je X. povedal, da želi stopiti v stik z M., vendar mu je X. odgovoril, da to ni mogoče, in ga hkrati znova pomiril, da bo takšno delo trajalo le še nekaj dni, nato pa jih bodo poslali v tovarno elektronike. A. je tem zagotovitvam verjel, a se po nadaljnjih dneh ni nič spremenilo.

Moški so delo zavrnil. X. jim je povedal, da morajo delati, sicer ne bodo dobili nazaj potnih listov, poleg tega pa je zagrozil, da jih bo v primeru zavrnitve dela poljska policija, pristojna za nadzor državne meje, obravnavala zaradi nezakonitega bivanja in jih pridržala oziroma zaprla.

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

Takšne razmere so trajale več mesecev. A. je poskušal stopiti v stik z družino, vendar mu ta zaradi okoliščin doma (kot je bilo navedeno v scenariju) ni mogla pomagati. A. v tem času ni dobil ne potnega lista, ne vizuma, ne pogodbe o zaposlitvi. Prav tako je bil močno podplačan: namesto dogovorjenih 1.500 dolarjev je prejemal 500 dolarjev, od česar so mu dodatno odtegnili stroške prevoza in nastanitve.

A. je poskušal pomoč poiskati pri drugih delavcih na farmi, vendar se je izkazalo, da velik del zaposlenih prihaja iz Južne Amerike in je v podobnem položaju. Po nekaj dneh so se A. in njegova dva sodelavca odločili, da kljub strahu pred aretacijo odidejo na lokalno policijsko postajo in prijavijo situacijo. Na policijski postaji je A. podal izjavo. Policisti so moškim naročili, naj se vrnejo v nastanitev, hkrati pa obljubili, da bodo, če se informacije potrdijo, izvedli hišno preiskavo oziroma akcijo na farmi in žrtvam zagotovili pomoč. Zagotovili so tudi, da odsotnost potnih listov v takšni situaciji ni razlog za pridržanje, kaj šele za aretacijo.

Naslednji dan sta policija in organi mejnega nadzora izvedli akcijo na farmi, o kateri so A. in sodelavci poročali. Med akcijo je bil med drugim pridržan X. A. je bil skupaj s sodelavcema in drugimi tujimi delavci premeščen v center za tujce, kjer so podali dodatne izjave in prejeli pomoč. Policiji in organom mejnega nadzora potnih listov ni uspelo izslediti, so pa moškim izdali nadomestne dokumente, s katerimi so se lahko vrnili v Kolumbijo (želeli so se čim prej vrniti domov). Pomoč in nakup povratnih letalskih vozovnic je ponudila poljska fundacija, ki deluje na področju boja proti trgovini z ljudmi.

Začetek preiskave

Julija 2022 je kriminalistični oddelek Vojvodske policijske uprave v Gdansku pridobil informacije o sumu trgovine z ljudmi v obliki suženjskega dela na eni od perutninskih farm tik ob Gdansku. Po pridobljenih informacijah naj bi bili leta 2022 trije kolumbijski

Hochschule für den
öffentlichen Dienst
in Bayern
Fachbereich
Polizei

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

državljeni novačeni za delo na perutninski farmi s strani poljskega državljana, pri čemer naj bi bil posrednik pri zaposlovanju argentinski državljan. Nato so bile z žrtvami izvedene procesne in operativne aktivnosti, ki so potrdile pridobljene informacije.

Žrtve so navedle, da so zaradi slabih gospodarskih razmer v domovini prišle na Poljsko v iskanju dela. Ponudbo za zaposlitev so našle na družbenem omrežju Facebook, v skupini »Latinos en Polonia«, ki med drugim objavlja poljske ponudbe za delo za Južnoameričane. Nato so se o pogojih dela dogovorile s posrednikom pri zaposlovanju, argentinskim državljanom, ki jim je zagotavljal, da bo njihovo bivanje na Poljskem legalizirano, ko bodo začele delati.

Po prihodu žrtev na Poljsko jih je »prevzel« sodelavec argentinskega posrednika, poljski državljan, ki jim je pokazal kraj nastanitve in kraj dela na perutninski farmi. Med opravljanjem dela jim je poljski državljan za opravljeno delo izplačeval bistveno prenizko plačilo in kljub predhodnim obljubam ni storil ničesar za legalizacijo bivanja kolumbijskih državljanov. Delo je potekalo »na črno«, brez kakršnih koli pogodb. Poleg tega je posrednik, kljub že tako znižanemu plačilu, po lastni presoji od plače odtegnil zneske za prevoz ali nastanitev.

Po navedbah žrtev so bile tudi same delovne razmere na perutninski farmi takšne, da so poniževale človeško dostojanstvo. V nadaljnjih preiskovalnih aktivnostih je bilo potrjeno, da sta tako argentinski posrednik kot poljski državljan, ki je nadzoroval delavce, ponujala delo na perutninski farmi, čeprav tam nikoli nista bila formalno zaposlena. Nadzor poljskega državljana nad delavci ni bil nikakor formaliziran, saj s podjetjem ni imel sklenjene pogodbe o zaposlitvi. Takšno ravnanje je bilo namenjeno oteževanju uveljavljanja pravic žrtev.

Navedeni poljski državljan, ki naj bi nadzoroval delavce, je bil nato pridržan, v njegovem bivališču pa je bila opravljena hišna preiskava. Pri tem so našli številne dokumente s

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

podatki o tujih državljanih ter tudi štiri potne liste, na podlagi katerih so bile ugotovljene dodatne domnevne žrtve trgovine z ljudmi. Ugotovljeno je bilo tudi, da so oškodovanci dokumente poljskemu državljanu izročili prostovoljno, v pričakovanju ureditve statusa bivanja na Poljskem in pridobitve pogodb o zaposlitvi. Nato so bili prisiljeni delati brez pogodb in brez dokumentov (pogosto tudi z ustrahovanjem), potnih listov pa niso mogli dobiti nazaj, kar jih je postavilo v položaj brez izhoda.

V nadaljnjih aktivnostih je bila ob sodelovanju Mejna straže (Straż Graniczna) in Državnega inšpektorata za delo (PIP) izvedena tudi preiskava perutninske farme, kjer so našli številne dokumente, povezane z zaposlovanjem tujih državljanov, tudi za bistveno nižje plačilo glede na razmere na trgu dela. Zbrano gradivo je bilo predano preiskovalnemu oddelku Vojvodske policijske uprave v Gdansku, ki je v zadevi poljskemu državljanu očital kazniva dejanja, med drugim tudi sodelovanje pri trgovini z ljudmi. Državni inšpektorat za delo je farmi izrekel visoke globe zaradi zaposlovanja delavcev brez ustreznih pogodb in drugih kršitev delovnopravne zakonodaje. Za argentinskega državljana, ki je deloval kot posrednik pri novačenju delavcev, ni bilo mogoče zbrati dovolj dokazov, da bi mu dokazali zavestno sodelovanje pri trgovini z ljudmi.

Oškodovani kolumbijski državljani so bili obravnavani kot žrtve trgovine z ljudmi in so bili napoteni v podporni sistem Fundacije La Strada, ki deluje na področju varovanja človekovih pravic ter boja proti trgovini z ljudmi, suženjstvu in prisilnemu delu. Poleg tega so jim bila izdana potrdila, da so bili žrtve trgovine z ljudmi.

.

Hochschule für den
öffentlichen Dienst
in Bayern
Fachbereich
Polizei

CSD
CENTER FOR
THE STUDY OF
DEMOCRACY

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

8.5 Predlagana aktivnost

Tabela 1. Vaja: analiza primerov 'Solange' in 'Alejandro'

Ime aktivnosti	Vaja: analiza primerov 'Solange' in 'Alejandro'
Vrsta aktivnosti	Razprava
Trajanje	60 minut
Učni cilji	Uporabiti pridobljeno znanje za oceno situacije ter načrtovanje ukrepov za preiskavo in zaščito žrtve.
Gradiva	- Kopije z opisi obeh primerov. - Shema pravnih postopkov v primerih trgovine z ljudmi. - Seznam nevladnih organizacij (NVO), ki sodelujejo pri podpori žrtvam.

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

Smernice za izvajalca	Uvod (10 minut): Izvajalec usposabljanja poda splošen opis primera in obnovi ključne teoretične poudarke o trgovini z ljudmi. Skupinsko delo (30 minut): Udeleženci analizirajo gradivo, razpravljajo v skupinah in se pripravijo za predstavitev zaključkov in priporočil. Predstavitev rezultatov (10 minut): Vsaka skupina predstavi svoje ugotovitve na plenumu. Izvajalec usposabljanja vodi razpravo ter izpostavi primere dobrih praks in predloge za izboljšave.
Razprava	Razprava (10 minut): Izvajalec usposabljanja povzame skupne ugotovitve ter poudari pomen večplastnega ukrepanja v boju proti trgovini z ljudmi, vključno z medinstitucionalnim sodelovanjem in ozaveščanjem javnosti.
Nasveti za izvajalca	Obogatitev uvoda: Na začetku vaje se lahko izvajalec usposabljanja sklicuje na aktualne podatke ali statistiko o trgovini z ljudmi, da poudari razsežnost problema in njegov pomen v mednarodnem kontekstu. Vodenje razprave: Ko skupine predstavljajo svoje ugotovitve, je smiselno izpostaviti raznolikost predlaganih pristopov. Moderator naj udeležence

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

	spodbuja k razmisleku o praktični uporabnosti predstavljenih rešitev in o tem, kako bi jih lahko uporabili v resničnih situacijah.
Gradiva	/
Spletna izvedba	• Uporabite videokonferenčna orodja (npr. Zoom, MS Teams) s funkcijo razdelitve v sobe za skupinsko delo. • Poskrbite, da imajo vsi udeleženci dostop do gradiv v elektronski obliki (npr. PDF, poslan po e-pošti ali naložen na platformo). • Med skupinskim delom bodite na voljo v posameznih sobah, da odgovorite na vprašanja in podprete udeležence pri izvedbi naloge. • Spodbujajte aktivno uporabo klepeta za deljenje idej in zaključkov med predstavitvami.

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.

8.6 Razprava

Na koncu tega poglavja usposabljanja bi morali udeleženci:

- Razumeti mehanizme trgovine z ljudmi, vključno z novačenjem, nadzorom in izkoriščanjem žrtev.
- Znati prepoznati znake, ki kažejo na trgovino z ljudmi, ter vedeti, kako ukrepati ob sumu tega kaznivega dejanja.
- Poznati osnovna pravna orodja in postopke, povezane z bojem proti trgovini z ljudmi in podporo žrtvam.
- Razviti praktične veščine za sodelovanje v preiskovalnih skupinah ter za oblikovanje priporočil za preventivne in ozaveščevalno-izobraževalne aktivnosti.

Izvajalec usposabljanja naj poudari pomen interdisciplinarnega pristopa in vlogo pravosodnega sistema pri zaščiti žrtev ter pregonu storilcev. Poleg tega je koristno udeležence spodbujati k nenehnemu nadgrajevanju znanja in deljenju primerov dobrih praks v njihovih strokovnih skupnostih.

www.eradicating2project.eu

Co-funded by
the European Union

Stališča in mnenja, izražena v tem besedilu, so izključno stališča avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije (organa, ki je dodelil sredstva). Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne moreta biti odgovorni.